

Digipanel schuldenproblematiek

Gemeente 's-Hertogenbosch
Afdeling Onderzoek & Statistiek
September 2018

Samenvatting

Eind 2017 zijn door de gemeenteraad van 's-Hertogenbosch de kaders voor het voorkomen en aanpakken van schuldenproblematiek vastgelegd. Deze staan in het Aanvalsplan Den Bosch Schuldenvrij. Hiermee wil de gemeente zoveel mogelijk voorkomen dat inwoners in de schulden terecht komen. En zorgen dat inwoners die wel in de schulden terecht komen, hier zo snel mogelijk en langdurig weer uitkomen. In dit rapport staan de resultaten van de tweede meting naar schuldenproblematiek in 's-Hertogenbosch. Voor de meting is een vragenlijst uitgezet onder de leden van het Digipanel. Zo'n 3.700 inwoners hebben de vragenlijst ingevuld. Dat is een respons van 43 procent. De belangrijkste resultaten van het onderzoek zijn:

Financiële situatie

- Vrijwel alle respondenten hebben inzicht in de inkomsten en uitgaven van hun huishouden.
- 9 op de 10 huishoudens uit het Digipanel hebben een financiële reserve om een kapotte wasmachine direct te kunnen vervangen. 1 op de 10 heeft dat niet.
- 2 op de 10 huishoudens hebben moeite met rondkomen, drie procent heeft hier grote moeite mee. In 2018 hebben minder huishoudens moeite met rondkomen dan in 2012.
- Moeite met rondkomen komt vooral voor onder minima, eenoudergezinnen en huishoudens met een bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering. In de Graafsepoort wonen meer huishoudens die moeite hebben met rondkomen dan in andere wijken. Dit was bij de meting in 2012 ook al zo.
- Huishoudens hebben vooral moeite met rondkomen door een daling van inkomsten en/of stijging van zorgkosten.
- Iets minder dan de helft van de huishoudens bezuinigde in de afgelopen 12 maanden. Zij bezuinigden net als bij de meting in 2012 vooral op uitgaan/vrijtijdsbesteding, kleding en vakantie. Op medische voorzieningen, zoals bezoek aan tandarts of ziekenhuis, is het minst bezuinigd.

Schulden

- In 2018 hebben twee op de tien huishoudens uit het Digipanel schulden. Dit aandeel is nauwelijks veranderd ten opzichte van 2012. Vijf procent heeft te maken met risicovolle schulden, 1,3 procent heeft (zeer) problematische schulden. Schuldensituaties komen het meest voor bij minima, eenoudergezinnen, huishoudens met kinderen jonger dan 18 jaar en huishoudens met een bijstandsuitkering of een werkloosheidsuitkering.
- In Muntel/Vliert hebben naar verhouding meer huishoudens schulden dan in andere wijken. Ook in de Binnenstad, West en Noord is dit aandeel hoger dan gemiddeld. In Nuland is het percentage huishoudens met schulden het laagst.
- Het soort schulden dat het meest voorkomt, is een studieschuld en/of een schuld/lening bij de bank (anders dan hypotheek). Het aandeel huishoudens met een studieschuld is in 2018 toegenomen ten opzichte van 2012. Het aandeel huishoudens met een schuld/lening bij de bank is afgenomen.
- Huishoudens met minderjarige kinderen blijken een bovengemiddelde kans te hebben op schulden. Maar zij hebben niet vaker dan andere huishoudens te maken met risicovolle of (zeer) problematische schulden.

Hulp bij oplossen schulden

- Slechts zeven procent van alle huishoudens met schulden ontvangt hulp bij het oplossen van hun schulden. Van de huishoudens met (zeer) problematische schulden is dat een kwart.
- De mensen die geen hulp ontvangen geven vooral aan dat zij geen behoefte hebben aan hulp. Zij geven aan dat zij de schuld bewust zijn aangegaan in de wetenschap dat ze genoeg verdienen om de schuld weer af te betalen. Het percentage dat het vervelend vindt om hulp te vragen, is in 2018 lager dan in 2012.

- Zes procent van alle huishoudens weet niet waar ze terecht kunnen voor informatie en advies bij schulden, terwijl ze dat wel willen weten. Minima en huishoudens met schulden weten minder goed de weg naar informatie en advies. Zij geven vaker dan niet-minima en huishoudens zonder schulden aan dat ze niet weten waar ze terecht kunnen voor informatie en advies.

Inhoud

Inleiding	5
1. Financiële situatie	6
1.1 Inzicht in inkomsten en uitgaven	6
1.2 Moeite met rondkomen	6
1.3 Bezuinigen	9
2. Schulden	11
2.1 Huishoudens met schulden	11
2.2 Soort schulden	13
2.3 Zorgen over schuldensituatie	15
3. Hulp bij oplossen schulden	16
3.1 Ontvangen van hulp	16
3.2 Informatie en advies bij schulden	17

Inleiding

Eind 2017 zijn door de gemeenteraad van 's-Hertogenbosch de kaders voor het voorkomen en aanpakken van schuldenproblematiek vastgelegd. Deze staan in het Aanvalsplan Den Bosch Schuldenvrij. Met het aanvalsplan wil de gemeente zoveel mogelijk voorkomen dat inwoners in de schulden terecht komen. En zorgen dat inwoners die wel in de schulden terecht komen, hier zo snel mogelijk en langdurig weer uitkomen. In 2012 is voor het eerst een meting uitgevoerd naar schuldenproblematiek in 's-Hertogenbosch. In 2018 is een tweede meting uitgevoerd. De resultaten van deze meting staan in deze rapportage. Waar mogelijk worden de resultaten van 2018 vergeleken met die van 2012.

Doel van het onderzoek

Het onderzoek is bedoeld om inzicht te krijgen in het aandeel huishoudens dat te maken heeft met schulden en wat voor soort schulden dat zijn. En om te weten hoeveel inwoners kans hebben op schulden. Bijvoorbeeld omdat zij hun financiën niet op orde hebben of betalingsachterstanden hebben die oplopen. Tot slot geeft het onderzoek inzicht of inwoners met schulden de weg naar hulp weten te vinden en of zij hulp krijgen. Met de uitkomsten van het onderzoek kan de gemeente haar beleid rondom schuldenproblematiek beter vormgeven

Aanpak van het onderzoek

Aan de leden van het Digipanel van de gemeente 's-Hertogenbosch zijn een aantal vragen voorgelegd over schuldenproblematiek. Er is gevraagd naar hun financiële situatie, eventuele schulden en de hulp die zij ontvangen bij het oplossen van hun schulden. Voor het onderzoek zijn bijna 9.000 inwoners van de gemeente 's-Hertogenbosch benaderd. Bijna 3.700 inwoners hebben de vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 43 procent.

Aan de digipanelleden is gevraagd de vragenlijst in te vullen vanuit hun huishoudenssituatie. De resultaten worden in deze rapportage dan ook op het niveau van huishoudens gepresenteerd. Om de resultaten zoveel mogelijk representatief te maken voor alle inwoners van de gemeente, zijn de resultaten gewogen naar geslacht, leeftijd en wijk. Bij de weging zijn de resultaten van de groepen die ondervetegenwoordigd zijn, zwaarder meegeteld. Het was niet mogelijk de resultaten te wegen naar hoogte van het inkomen, omdat hierover geen recente gegevens beschikbaar zijn van alle inwoners van 's-Hertogenbosch.

Achtergrondkenmerken van de respondenten

Iets minder dan de helft van de respondenten woont in een huishouden met kinderen. Veelal gaat het om kinderen jonger dan 18 jaar. Acht procent van de respondenten woont in een eenoudergezin. Van alle respondenten woont ongeveer een vijfde alleen.

Er is gevraagd wat de belangrijkste bron van inkomsten is van de huishoudens. Voor twee derde is dat loon. Voor ongeveer een vijfde is dat een pensioenuitkering. Zeven procent haalt het inkomen vooral uit winst uit een eigen bedrijf. Minder vaak worden genoemd arbeidsongeschiktheidsuitkering, bijstandsuitkering, werkloosheidsuitkering, studiefinanciering en alimentatie. Huishoudens met een inkomen onder de lage-inkomensgrens van het Centraal Bureau voor de Statistiek behoren tot de minima. Van alle respondenten behoort acht procent tot een minima-huishouden.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk wordt ingegaan op de financiële situatie van de respondenten. Hebben zij moeite met rondkomen? Zo ja, waar bezuinigen zij op? In hoofdstuk 2 wordt beschreven hoeveel van de huishoudens schulden hebben. Hierbij wordt gekeken naar de ernst van de situatie en wat voor soort schulden men heeft. Hulp bij het oplossen van schulden komt aan bod in hoofdstuk 3.

1. Financiële situatie

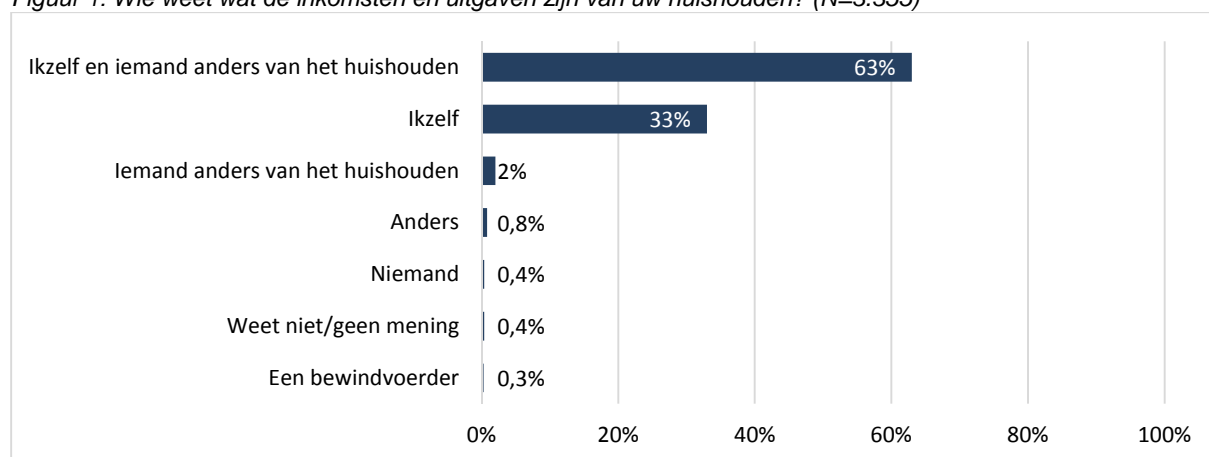
In dit hoofdstuk gaat het over de financiële situatie van de huishoudens uit het Digipanel. Hebben mensen inzicht in hun inkomsten en uitgaven? Hebben zij moeite met rondkomen? Op welke terreinen bezuinigen ze als gevolg van onvoldoende inkomen? Ook wordt in kaart gebracht welke groepen inwoners het meeste moeite hebben met rondkomen. Daarvoor worden de resultaten uitgesplitst naar onder andere inkomenssituatie, huishoudenssamenstelling en belangrijkste bron van inkomsten.

1.1 Inzicht in inkomsten en uitgaven

Merendeel heeft inzicht in inkomsten en uitgaven van huishouden

Een goed inzicht van de inkomsten en uitgaven van het huishouden is een belangrijke basis om zonder problemen rond te kunnen komen. Aan de respondenten is gevraagd wie dit inzicht heeft voor hun eigen huishouden. Vrijwel alle respondenten geven aan dat zij dit zelf hebben. In veel gevallen heeft tevens iemand anders binnen het huishouden dat inzicht. Er is maar een kleine groep die aangeeft dat alleen iemand buiten hun huishouden weet wat de inkomsten en uitgaven zijn. Bij 'anders' wordt vooral genoemd een familielid buiten het eigen huishouden.

Figuur 1: Wie weet wat de inkomsten en uitgaven zijn van uw huishouden? (N=3.355)

1.2 Moeite met rondkomen

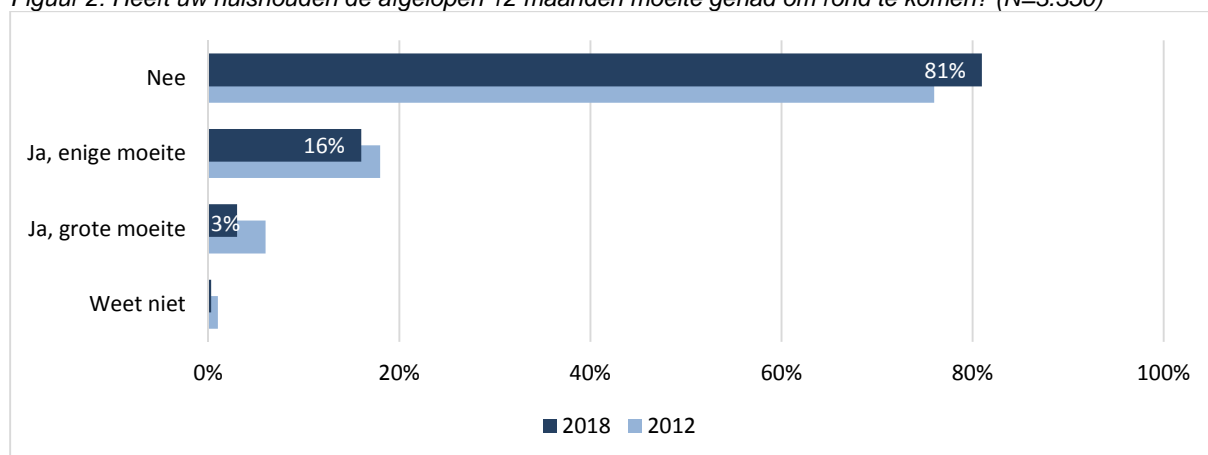
9 op de 10 huishoudens hebben een financiële reserve

Het is belangrijk om enige financiële reserve te hebben. Zodat een onverwachte kostenpost niet onmiddellijk tot problemen leidt. Zo'n onverwachte kostenpost kan bijvoorbeeld ontstaan wanneer de wasmachine kapot gaat. Aan de respondenten is gevraagd of hun huishouden in zo'n situatie direct een nieuwe wasmachine zou kunnen kopen. 9 op de 10 huishoudens zouden dat kunnen, 9 procent niet. In de wijk Zuidoost is dit aandeel het grootst, namelijk 14 procent.

2 op de 10 huishoudens hebben (enige) moeite met rondkomen

81 procent van de huishoudens uit het Digipanel heeft geen moeite om rond te komen van het huishoudinkomen. Zo'n 2 op de 10 huishoudens hebben dat wel. Zestien procent heeft enige moeite om rond te komen, drie procent heeft hier grote moeite mee. Vergeleken met 2012 zijn er in 2018 minder huishoudens die moeite hebben om rond te komen. Huishoudens uit de Graafsepoort hebben over het algemeen meer moeite met rondkomen dan huishoudens uit de andere wijken. Dit was in 2012 ook al zo.

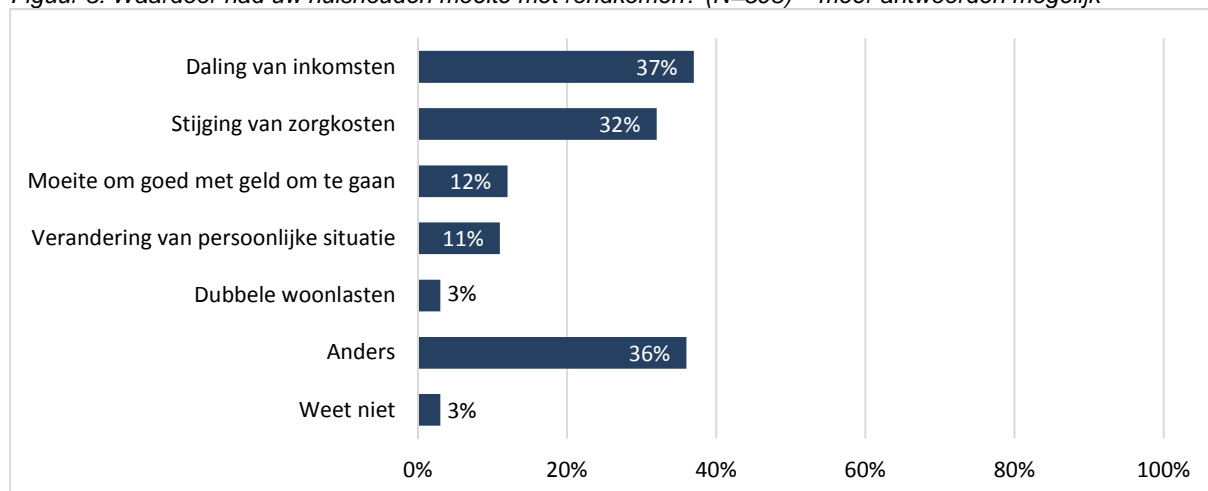
Figuur 2: Heeft uw huishouden de afgelopen 12 maanden moeite gehad om rond te komen? (N=3.350)

Vooraf door daling van inkomsten en stijging zorgkosten moeite met rondkomen

Aan de respondenten die aangeven dat hun huishouden moeite had met rondkomen is gevraagd naar de oorzaak daarvan. Vooral de daling van inkomsten en stijging van zorgkosten zijn redenen die worden genoemd. Ook 'anders' is vaak genoemd. Daar worden veel verschillende antwoorden gegeven. Het vaakst is genoemd dat men te maken had met (onverwachte) extra kosten (reparatie auto, kapotte wasmachine, e.d.), stijging van woonlasten, dat alles duurder is geworden of dat men bezig is de aflossing van schulden uit het verleden.

Figuur 3: Waardoor had uw huishouden moeite met rondkomen? (N=593) – meer antwoorden mogelijk

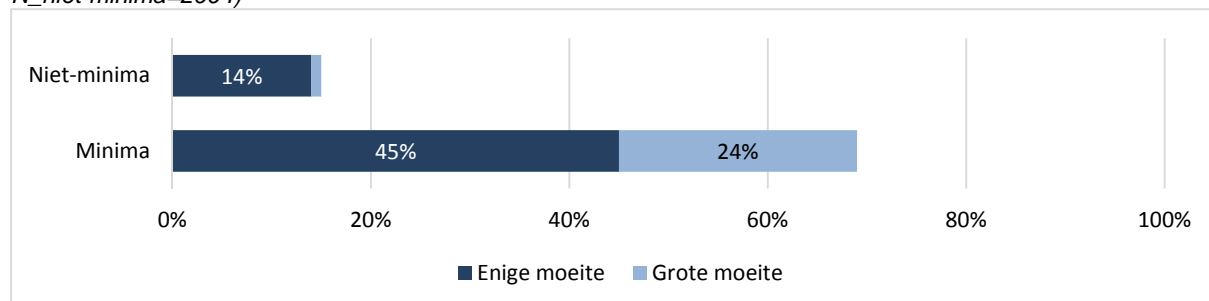
Minima-huishoudens hebben meer moeite met rondkomen

Over het algemeen geldt dat mensen met een laag inkomen meer moeite hebben om rond te komen dan mensen met een hoog inkomen. Als we kijken naar het huishoudinkomen dan moet echter wel rekening worden gehouden met het aantal personen in het huishouden. Een huishouden van één persoon kan met hetzelfde inkomen namelijk beter rondkomen dan een huishouden van vier personen. De lage-inkomensgrens van het Centraal Bureau voor de Statistiek houdt hier rekening mee.¹ Huishoudens met een inkomen onder deze lage-inkomensgrens behoren tot de minima. Van de minima in het Digipanel heeft bijna zeventig procent moeite om rond te komen. Een kwart heeft hier grote moeite mee. Niet-minima hebben een stuk minder moeite met rondkomen. Van hen vindt iets

¹ De lage-inkomensgrens vertegenwoordigt een vast koopkrachtbedrag in de tijd. Het uitgangspunt voor de lage-inkomensgrens is de hoogte van de bijstandsuitkering voor een alleenstaande in 1979. Voor huishoudens met een andere samenstelling ligt de lage-inkomensgrens hoger. Hoeveel hoger hangt af van de extra kosten die de andere samenstelling met zich meebrengt. Elk jaar wordt de grens gecorrigeerd voor de inflatie. In het digipanel is de lage-inkomensgrens zo dicht mogelijk benaderd.

meer dan vijftien procent het moeilijk om van hun netto huishoudinkomen rond te komen. Dit is vergelijkbaar met de resultaten van 2012.

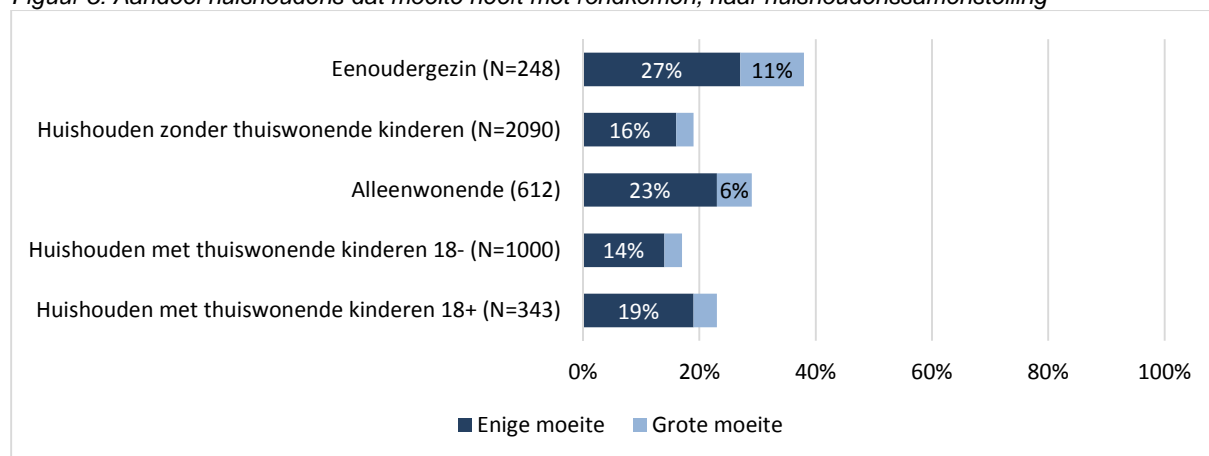
Figuur 4: Aandeel huishoudens dat moeite heeft met rondkomen, naar inkomenssituatie (N_minima=236; N_niet-minima=2994)

Vooraf eenoudergezinnen hebben moeite met rondkomen

In hoeverre huishoudens rond kunnen komen verschilt naar de samenstelling van het huishouden. Voor eenoudergezinnen blijkt dit beduidend moeilijker. 38 procent van deze huishoudens geeft aan dat zij moeite hebben om van het huishoudinkomen rond te komen. Ook voor alleenstaanden is dit met 29 procent hoger dan gemiddeld. Voor huishoudens met thuiswonende kinderen jonger dan 18 jaar is de financiële situatie het minst zorgelijk. Van deze groep heeft slechts 16 procent moeite met rondkomen.

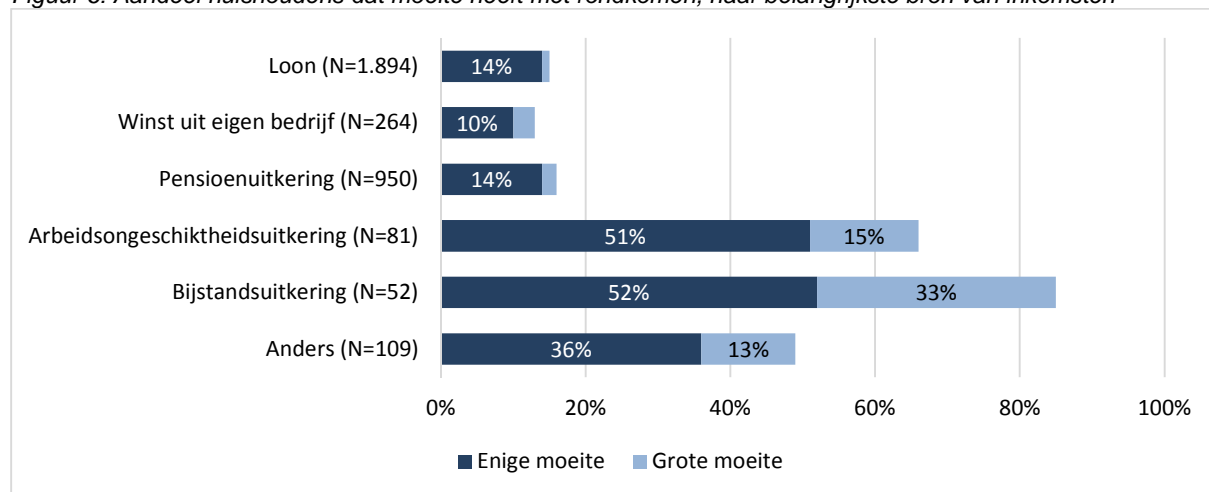
Figuur 5: Aandeel huishoudens dat moeite heeft met rondkomen, naar huishoudenssamenstelling

Veel huishoudens met bijstandsuitkering hebben moeite met rondkomen

In de vragenlijst is gevraagd naar de belangrijkste bron van inkomsten van het huishouden. Het zijn vooral de huishoudens met een bijstandsuitkering die moeite hebben met rondkomen. Van hen geeft 85 procent aan dat zij moeilijk rond kunnen komen. Ook voor degenen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering en een 'andere' bron van inkomsten ligt dat percentage relatief hoog. In de categorie 'anders' vallen onder andere mensen met een werkloosheidsuitkering, studiefinanciering of alimentatie.

Figuur 6: Aandeel huishoudens dat moeite heeft met rondkomen, naar belangrijkste bron van inkomsten

1.3 Bezuinigen

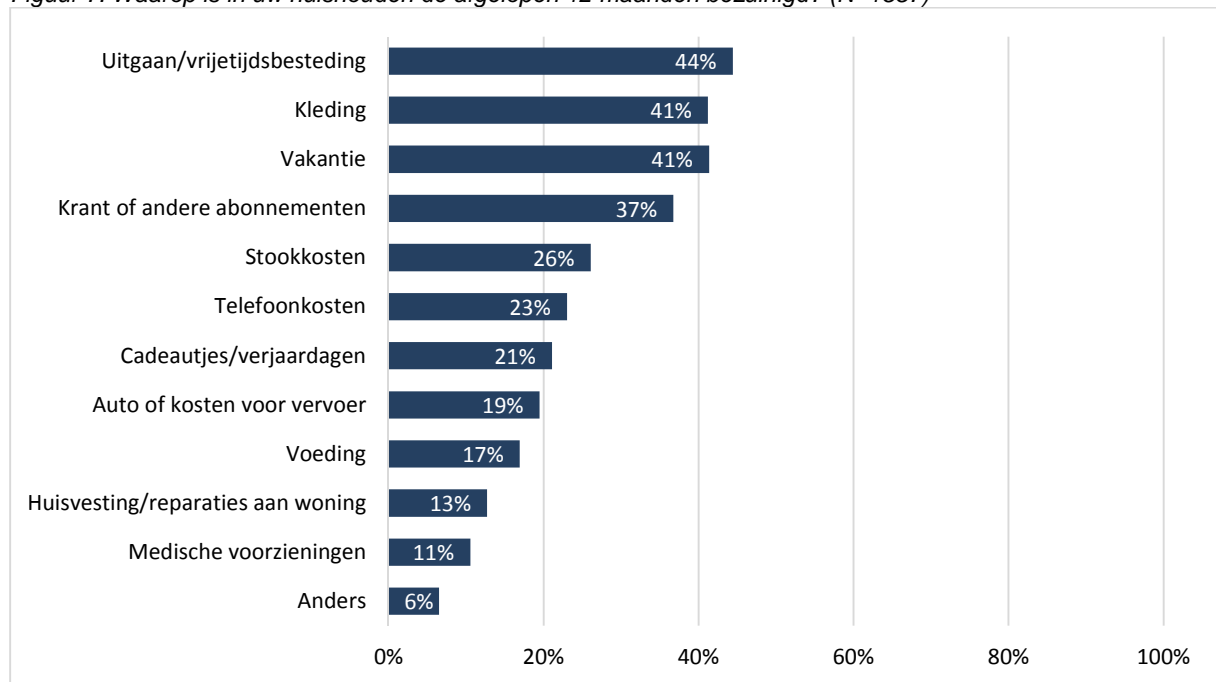
Bijna de helft van alle huishoudens bezuinigde

Aan de respondenten is gevraagd 'waarop is in uw huishouden de afgelopen 12 maanden bezuinigd?'. Iets minder dan de helft van de huishoudens heeft bezuinigd op één of meer van de genoemde kostenposten. De andere helft van de huishoudens bezuinigde niet. Van de huishoudens die (enige) moeite hadden met rondkomen, bezuinigde een veel groter deel. Huishoudens die grote moeite hadden met rondkomen, bezuinigden bijna allemaal op één of meer kostenposten. Van de huishoudens die geen moeite hadden om rond te komen, bezuinigde 37 procent.

Vooral bezuinigd op uitgaan/vrije tijd, kleding en vakantie

De top 3 waarop is bezuinigd zijn kosten voor uitgaan/vrijtijdsbesteding, kleding en vakantie. Daarnaast is relatief veel bezuinigd op de krant of andere abonnementen. De posten waarop is bezuinigd wijken weinig af van die in 2012. Alleen 'de auto/kosten voor vervoer' is gedaald op het lijstje van posten waarop huishoudens bezuinigen. Het terrein waarop de minste huishoudens bezuinigen zijn medische voorzieningen, zoals een bezoek aan de tandarts of het ziekenhuis. Bij 'anders' worden diverse antwoorden genoemd, zoals energie/elektriciteit, goede doelen, roken, boodschappen, woonlasten en verzekeringen.

Figuur 7: Waarop is in uw huishouden de afgelopen 12 maanden bezuinigd? (N=1557)²

² In 2012 is de vraag over bezuinigingen gesteld aan een kleinere groep, namelijk alleen aan respondenten die moeite hadden met rondkomen. In 2018 is de vraag gesteld aan alle respondenten. Daarom zijn de resultaten van 2018 niet één-op-één vergelijkbaar met die van 2012.

2. Schulden

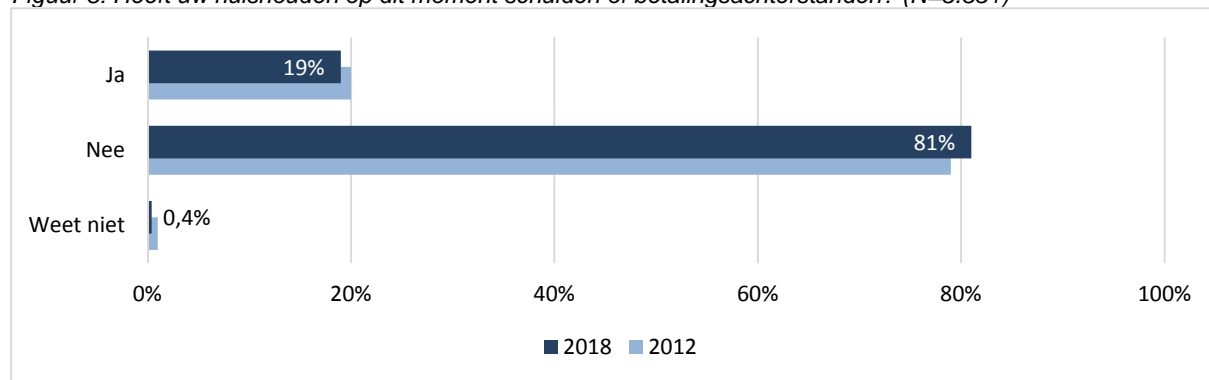
Financiële problemen kunnen ervoor zorgen dat mensen in de schulden terecht komen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de schuldensituatie van de huishoudens uit het Digipanel. Hoeveel huishoudens hebben schulden? Om wat voor soort schulden gaat het? Sommige groepen huishoudens hebben een grotere kans op schulden dan andere. Om de risicogroepen te kunnen bepalen worden de resultaten uitgesplitst naar onder andere inkomenssituatie, huishoudenssamenstelling en belangrijkste bron van inkomsten.

2.1 Huishoudens met schulden

2 op de 10 huishoudens hebben schulden

Bijna twee op de tien huishoudens uit het Digipanel hebben schulden. Het gaat daarbij onder andere om leningen bij de bank, studieschulden, betalingsachterstanden en kopen op afbetaling. Hypotheken tellen niet mee. Het aandeel huishoudens met schulden is ten opzichte van 2012 nauwelijks veranderd.

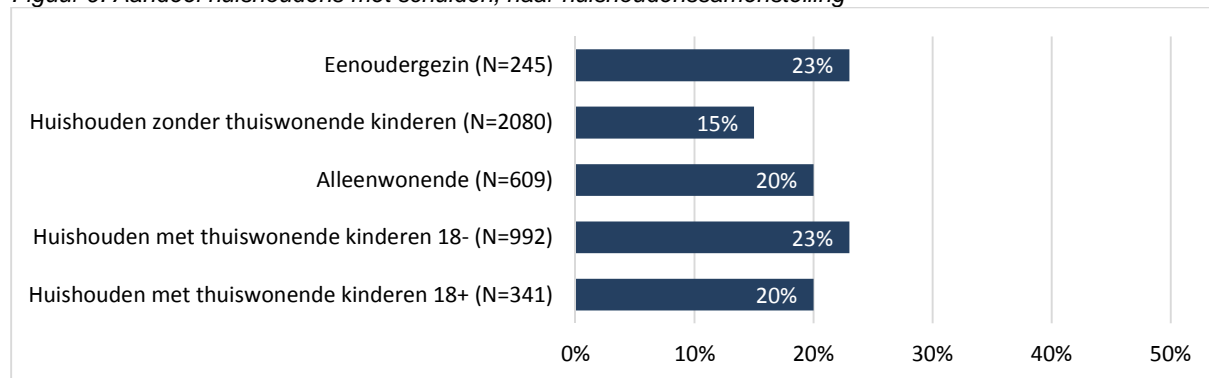
Figuur 8: Heeft uw huishouden op dit moment schulden of betalingsachterstanden? (N=3.331)

Vooraf minima en huishoudens met kinderen hebben schulden

Minima-huishoudens hebben meer kans op schulden dan de niet-minima. Van de minima zit namelijk 31 procent in de schulden, bij de niet-minima is dat 18 procent. Dit verschil zagen we ook al in 2012. Als we kijken naar de samenstelling van het huishouden, dan zien we dat vooral eenoudergezinnen en huishoudens met thuiswonende kinderen jonger dan 18 jaar meer kans hebben op schulden. Van deze groepen heeft 23 procent schulden. Onder huishoudens zonder thuiswonende kinderen is dit aandeel juist relatief laag, namelijk 15 procent.

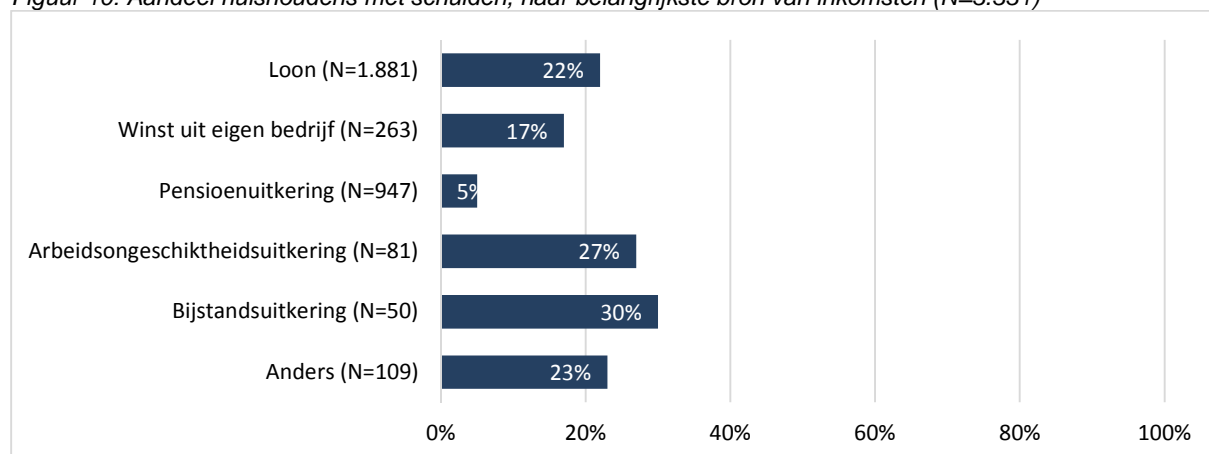
Figuur 9: Aandeel huishoudens met schulden, naar huishoudenssamenstelling

Bijstandsuitkering geeft grotere kans op schulden

Er is in de vragenlijst gevraagd naar de belangrijkste bron van inkomsten van het huishouden. Het zijn vooral de huishoudens met een bijstandsuitkering die schulden hebben (zie figuur 10). Drie op de tien huishoudens met een bijstandsuitkering hebben schulden. Ook voor degenen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering ligt het percentage schulden relatief hoog, namelijk 27 procent. Het verschil met de huishoudens die van een pensioenuitkering leven is groot. Van hen heeft slechts vijf procent schulden.

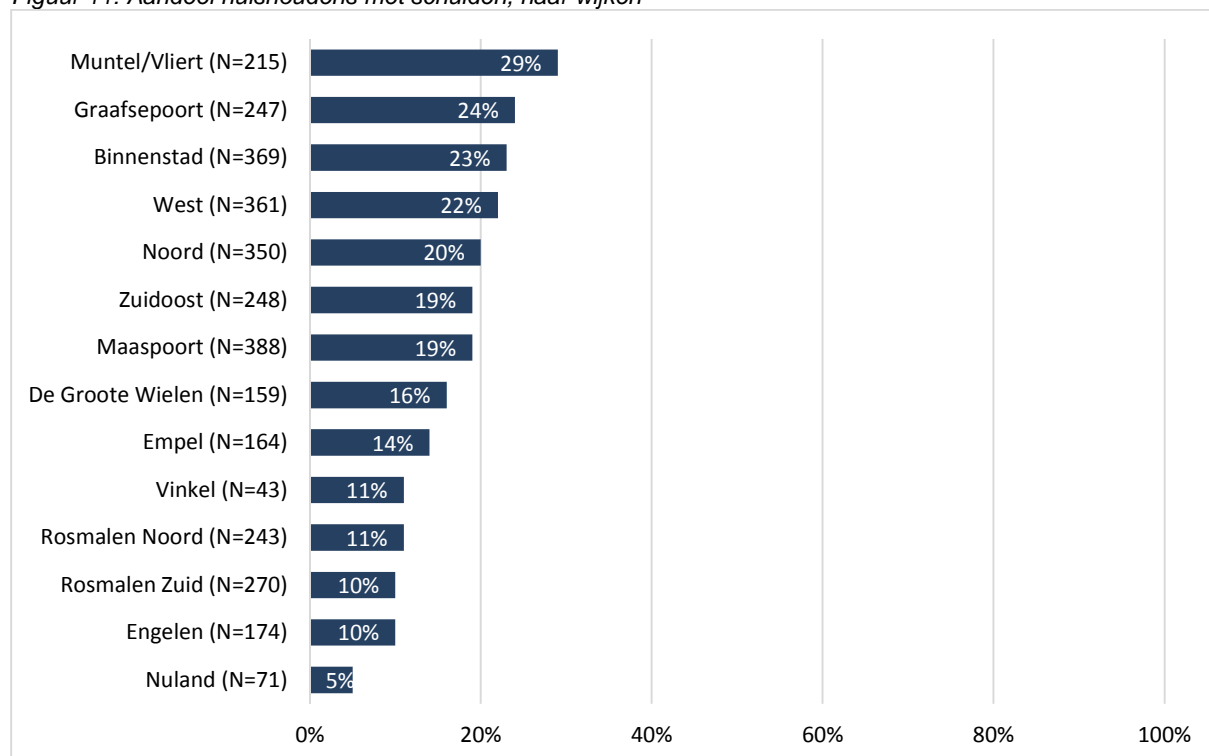
Figuur 10: Aandeel huishoudens met schulden, naar belangrijkste bron van inkomsten (N=3.331)

Muntel/Vliert heeft grootste aandeel huishoudens met schulden

Er is gekeken naar verschillen tussen wijken. Net als in 2012 is in Muntel/Vliert het aandeel huishoudens met schulden het grootst. Maar ook in Graafsepoort, Binnenstad, West en Noord is dit aandeel groter dan gemiddeld. In Nuland is het aandeel huishoudens met schulden het kleinst.

Figuur 11: Aandeel huishoudens met schulden, naar wijken

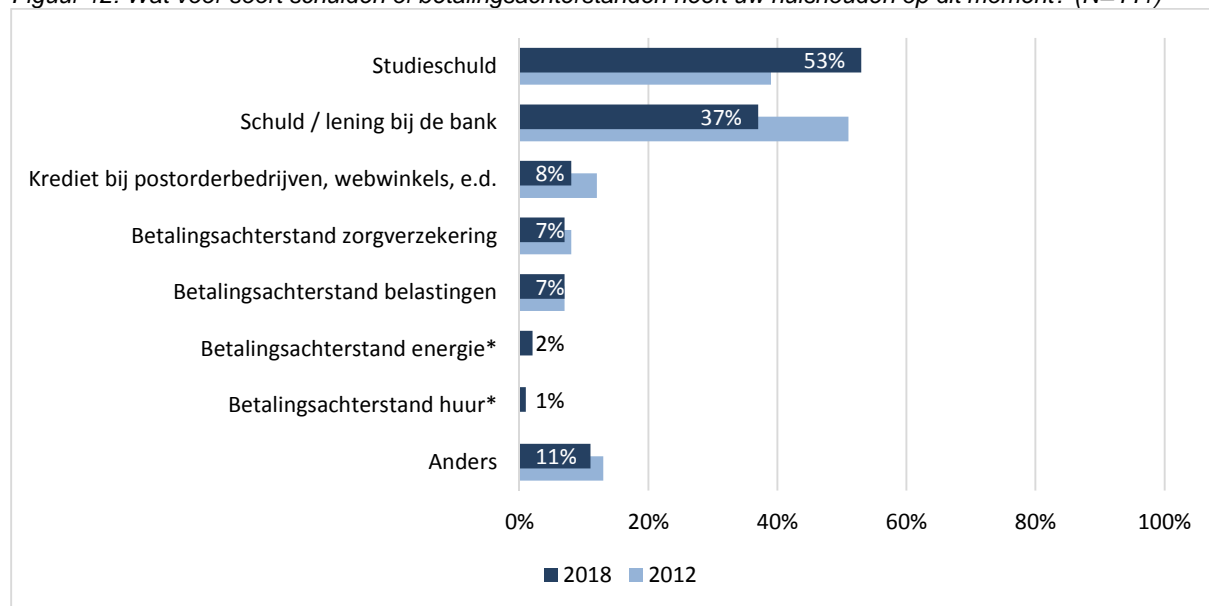
2.2 Soort schulden

Vooral studieschulden en schuld/lening bij de bank

Van de huishoudens met schulden heeft ruim de helft een studieschuld. Bijna vier op de tien huishoudens hebben (ook) een schuld of lening bij de bank. Een hypotheek telt daarbij niet mee. Betalingsachterstanden komen over het algemeen minder vaak voor. Eén op de tien respondenten koos voor de antwoordcategorie 'anders, namelijk'. Een groot deel van hen heeft een lening uitstaan bij familie of vrienden. Wat daarnaast vaak wordt genoemd is het kopen van een auto op krediet en een (terug)betalingsregeling.

Opvallend is dat het aandeel huishoudens met een studieschuld is toegenomen ten opzichte van 2012. Er zijn in 2018 minder huishoudens met een schuld / lening bij de bank dan in 2012.

Figuur 12: Wat voor soort schulden of betalingsachterstanden heeft uw huishouden op dit moment? (N=441)

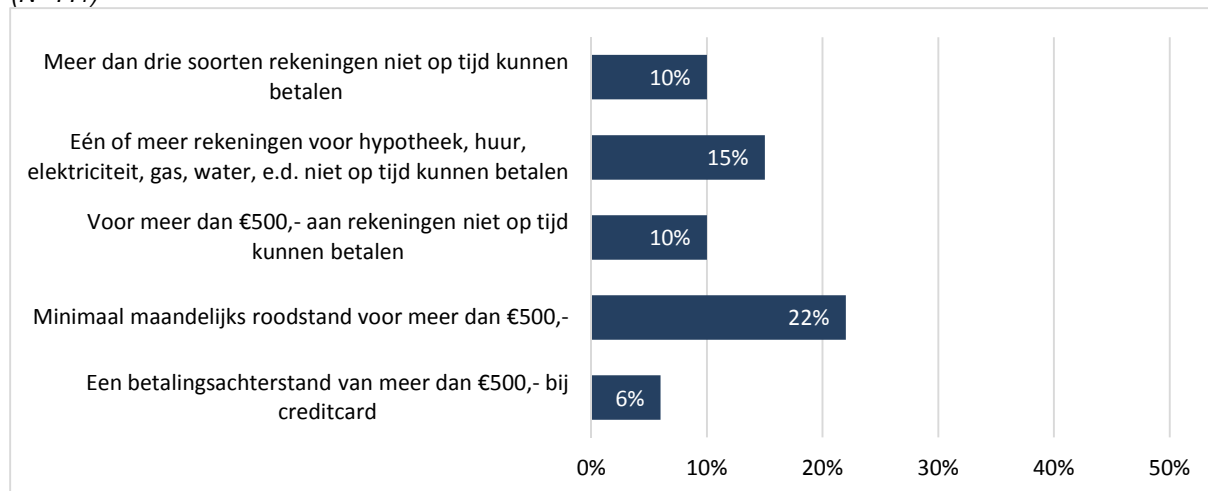

*deze categorieën zijn in 2012 als één categorie uitgevraagd. Daarom is een vergelijking tussen 2012 en 2018 voor deze categorieën niet mogelijk.

Een vijfde van huishoudens met schulden staat regelmatig rood

Aan de groep die aangeeft dat hun huishouden schulden heeft, zijn een aantal vragen gesteld over de ernst van de situatie. Roodstaan komt het meest voor. Zo gaf ruim een vijfde van de huishoudens met schulden aan dat zij in de afgelopen 12 maanden minimaal één keer per maand rood stonden voor meer dan € 500,-. Ook komt het redelijk vaak voor dat huishoudens met schulden belangrijke rekeningen niet op tijd betalen. Ruim 1 op de 7 huishoudens met schulden kon één of meer rekeningen voor bijvoorbeeld hypotheek, huur, elektriciteit, gas of water, e.d. niet op tijd betalen.

Figuur 13: Aandeel huishoudens met schulden dat de afgelopen 12 maanden te maken had met financiële risico's (N=441)

In de meeste gevallen zijn de schulden niet problematisch

Om de ernst van de schuldensituatie te kunnen bepalen is gekeken naar de combinatie van de antwoorden op de volgende onderwerpen:

- Meer dan drie soorten rekeningen niet op tijd kunnen betalen
- Eén of meer rekeningen voor hypotheek, huur, elektriciteit, gas, water, e.d. niet op tijd kunnen betalen
- Voor meer dan €500,- aan rekeningen niet op tijd kunnen betalen
- Minimaal maandelijks roodstand voor meer dan €500,-
- Een betalingsachterstand van meer dan €500,- bij creditcard

Is er geen enkele keer 'ja' geantwoord op deze onderwerpen, dan is er geen sprake van een risicovolle of problematische situatie. Is er 1 of 2 keer 'ja' geantwoord, dan is de situatie risicovol. Bij 3 keer 'ja' is de situatie problematisch en bij 4 of 5 keer 'ja' is deze zeer problematisch.

Ruim 6 procent van alle huishoudens heeft te maken met risicovolle of problematische schulden

Vijf procent van alle huishoudens in het Digipanel heeft te maken met risicovolle schulden. Nog eens 1,3 procent heeft te maken met een (zeer) problematische schuldensituatie. Zij hebben bijvoorbeeld meer dan drie soorten rekeningen die niet op tijd konden worden betaald en stonden daarnaast ook regelmatig rood voor meer dan € 500,-. De gemeente heeft extra aandacht voor huishoudens met kinderen die te maken hebben met schulden. Huishoudens met minderjarige kinderen blijken meer kans te hebben op schulden (hoofdstuk 2.1). Maar zij hebben niet vaker dan andere huishoudens te maken met (zeer) problematische schulden. Ook risicovolle schulden komen niet meer voor onder huishoudens met minderjarige kinderen dan bij andere huishoudens. Zes procent van alle huishoudens met minderjarige kinderen heeft hiermee te maken³.

³ Dit verschilt niet significant van alle huishoudens in het digipanel

2.3 Zorgen over schuldensituatie

Vooraf stress en spanning als gevolg van schuldensituatie

Aan de respondenten met schulden is gevraagd of zij zich dagelijks zorgen maken over de schulden van hun huishouden. 1 op de 6 antwoordt hier bevestigend op. Ook is gevraagd wat voor gevolgen de schulden volgens de respondent hebben voor het huishouden. 323 respondenten hebben deze vraag beantwoord. Bijna de helft geeft aan dat de schulden geen of nauwelijks gevolgen hebben. Zij geven vooral aan dat het gaat om een schuld die zij bewust zijn aangegaan en weten dat ze deze kunnen terugbetalen (bijvoorbeeld een studieschuld). Voor ruim de helft hebben de schulden wel gevolgen. Spanning en stress worden daarbij veruit het meest genoemd (57x). Daarnaast worden vaker genoemd:

- Schaamte (13x)
- Beperkt zijn in mogelijkheden/moeite met rondkomen (13x)
- Geen geld hebben voor leuke/luxe dingen (10x)
- Spanningen/stress binnen het gezin (7x)
- Gezondheidsproblemen/slaapproblemen (6x)
- Sociale isolatie (5x)
- Bezuinigingen/bewuste keuzes maken (5x)
- De kinderen niet alles kunnen geven wat ze nodig hebben (4x)
- Ruzie/relatieproblemen (4x)

3. Hulp bij oplossen schulden

Mensen die in de schulden zitten, kunnen daar niet altijd op eigen kracht weer uitkomen. Zij kunnen dan hulp zoeken bij familie, vrienden of een hulpverleningsinstantie als Juvans, MEE of Divers. Ook de gemeente biedt verschillende vormen van ondersteuning voor het oplossen van schulden. In dit hoofdstuk staan de volgende vragen centraal: Ontvangen mensen met schulden hulp? Zo ja, van wie en om wat voor soort hulp gaat het? Zo nee, waarom niet?

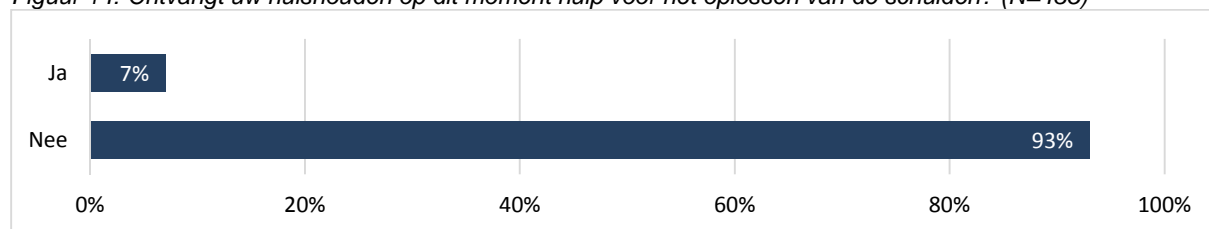
3.1 Ontvangen van hulp

Slechts zeven procent van de huishoudens met schulden ontvangt hulp

Een grote meerderheid van de huishoudens met schulden ontvangt geen enkele hulp voor het oplossen van die schulden. Slechts zeven procent zegt wel hulp te ontvangen. Van de huishoudens met (zeer) problematische schulden is dat een kwart. Deze hulp komt dan voornamelijk van familie⁴. De hulp die huishoudens ontvangen varieert. Maar het gaat vooral om een lening van familie/vrienden, begeleiding om uit de schulden te komen en schuldhelpverlening.

Het aandeel huishoudens dat hulp ontvangt is nauwelijks veranderd ten opzichte van 2012. Toen was het zes procent. Minima-huishoudens krijgen vaker hulp bij hun schulden, dan de niet-minima. 1 op de 5 minima-huishoudens met schulden ontvangt hulp voor het oplossen van de schulden.

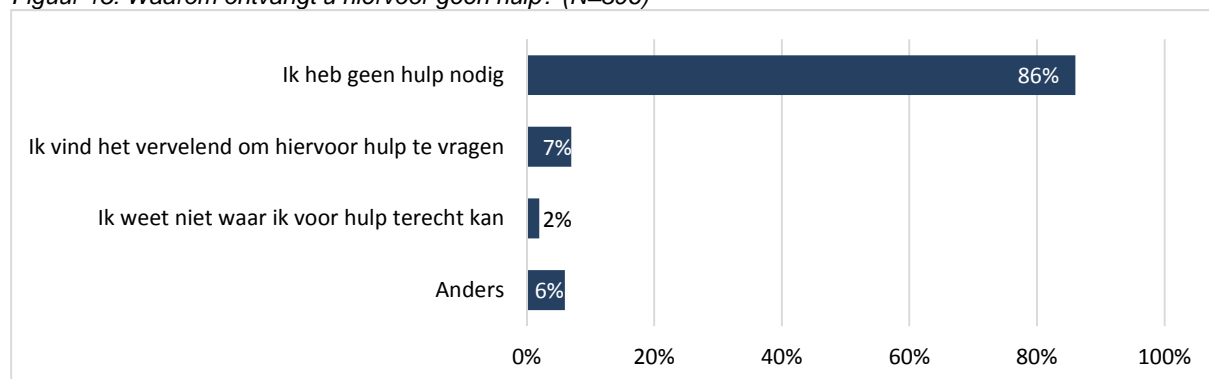
Figuur 14: Ontvangt uw huishouden op dit moment hulp voor het oplossen van de schulden? (N=435)

Meeste huishoudens hebben geen behoefte aan hulp

Aan de mensen die geen hulp ontvangen, is gevraagd waarom zij geen hulp ontvangen. Opvallend is het grote aandeel dat aangeeft dat zij geen hulp nodig hebben (86%). Ook in 2012 werd dit antwoord vaak gegeven. Zeven procent geeft aan dat zij geen hulp ontvangen, omdat zij het vervelend vinden om hulp te vragen. In 2012 was deze groep nog een stuk groter, namelijk zestien procent.

Figuur 15: Waarom ontvangt u hiervoor geen hulp? (N=396)⁵

⁴ Vanwege het lage aantal respondenten dat deze vraag heeft beantwoord, worden de percentages niet weergegeven en kan er geen vergelijking worden gemaakt met de antwoorden van 2012.

⁵ Omdat in 2012 andere antwoordcategorieën zijn gehanteerd, wordt in de figuur geen vergelijking gemaakt met 2012.

3.2 Informatie en advies bij schulden

Zes procent weet niet waar zij terecht kunnen voor informatie en advies bij schulden, maar wil dit wel weten

Aan alle respondenten is gevraagd of zij weten waar ze terecht kunnen met vragen en voor advies bij het oplossen van schulden. Bijna de helft van de respondenten weet dit precies of denkt dit te weten. Een groep van zes procent weet het niet, waar zou het wel willen weten. Dit kan een zorgelijke groep zijn. Misschien krijgen zij geen hulp, terwijl ze die wel nodig hebben. Deze groep is het grootst in de Binnenstad, namelijk tien procent. Iets minder dan de helft van de respondenten weet niet waar zij terecht kunnen, maar hebben ook geen informatie nodig.

Minima en huishoudens met schulden weten minder goed de weg naar informatie

Bepaalde huishoudens, bijvoorbeeld minima-huishoudens, hebben meer kans op schulden dan andere. Voor hen is het extra belangrijk dat ze de weg naar informatie goed weten te vinden. Minima-huishoudens geven vaker dan niet-minima huishoudens aan dat zij weten waar zij terecht kunnen voor informatie. Dat is positief. Tegelijkertijd is de groep die niet weet waar ze terecht kunnen, maar dit wel wil weten onder minima ook groter dan onder niet-minima.

Ook voor huishoudens met schulden geldt dat zij minder goed de weg weten bij vragen en voor advies dan huishoudens zonder schulden. 1 op de 10 huishoudens met schulden weet niet waar zij terecht kunnen, maar zou dat wel willen weten.

Figuur 16: Weet u waar u terecht kunt met vragen en voor advies bij het oplossen van schulden? (N=3319)

